

Jerzy Róžański

Uniwersytet Łódzki

BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE W REGIONIE ŁÓDZKIM – ANALIZA STATYSTYCZNA

Streszczenie: Przeprowadzona w latach 2006-2008 analiza bezpośrednich inwestycji zagranicznych w regionie łódzkim wykazała uchwytny wzrost:

- liczby spółek,
- liczby osób zatrudnionych w tych spółkach,
- kapitału podstawowego,
- wartości sprzedaży i eksportu,
- inwestycji w nowe środki trwałe.

Dominującą rolę w regionie łódzkim odgrywają spółki z udziałem kapitału zagranicznego zajmujące się przetwórstwem przemysłowym. Zbyt mało jest spółek średnich i dużych, dominują spółki małe. W roku 2008 nie nastąpił spadek zagranicznych inwestycji w regionie.

Słowa kluczowe: bezpośrednie inwestycje zagraniczne, region łódzki.

1. Wstęp

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne odgrywają coraz większą rolę w rozwoju krajów Europy Środkowo-Wschodniej, w tym i Polski.

Poszczególne regiony naszego kraju w różnym stopniu korzystają z napływu kapitału zagranicznego. W ocenie tego napływu znaczenie ma bowiem nie tylko wysokość środków finansowych zaangażowanych przez inwestorów zagranicznych, ale również przestrzenna i sektorowa struktura inwestycji. Znaczenie ma również to, czy inwestor zagraniczny powiększa swoje zaangażowanie kapitałowe w kraju goszczącym, rozwijając działalność poprzez inwestycje, czy podjęta przez niego działalność produkcyjna lub usługowa jest skierowana wyłącznie na wewnętrzny rynek kraju goszczącego, czy również na eksport, czy inwestycja zagraniczna wymaga importu zaopatrzeniowego, czy też wykorzystuje dostawy od lokalnych producentów surowców i materiałów.

W warunkach ciągłego zagrożenia bezrobociem istotne jest również to, w jakim stopniu inwestycje zagraniczne są w stanie wchłonąć istniejące w regionie rezerwy siły roboczej, przyczyniając się do zmniejszenia stopy bezrobocia i stabilizacji lokalnego rynku pracy.

W artykule omówiono specyfikę inwestycji zagranicznych dokonywanych w regionie łódzkim, co pozwala sformułować ocenę ich atrakcyjności dla regionu, z uwzględnieniem przedstawionych poniżej cech tych inwestycji, stanowiących jednocześnie kryteria ich atrakcyjności.

2. Region łódzki jako miejsce inwestycji zagranicznych

Region łódzki, zamknięty w granicach administracyjnych województwa łódzkiego, zajmuje centralne miejsce na mapie administracyjno-gospodarczej Polski. Powierzchnia regionu wynosi 18,2 tys. km², co stanowi 5,5% powierzchni Polski. Ze względu na swoje centralne położenie jest ważnym obszarem tranzytowym z południa na północ i z zachodu na wschód (w okolicach Łodzi będzie się znajdowało skrzyżowanie już istniejącej autostrady A2 z budowaną autostradą A1).

Liczba ludności województwa wynosi 2566 tys. osób, co pod względem liczebności lokuje województwo na 6 miejscu w kraju. Województwo łódzkie jest silnie zurbanizowane, udział ludności miejskiej wynosi 64,6% i jest wyższy od średniej krajowej (61,3%).

Sieć drogowa, ze względu na położenie regionu, jest dość gęsta. Gęstość dróg o utwardzonej powierzchni wynosi 92,2 km na 100 km² (przy średniej w Polsce 92,1 km, a więc gęstość dróg zbliżona do średniej). Region jest miejscem silnej rozbudowy sieci logistycznej (zwłaszcza Stryków, Piotrków Trybunalski, okolice Łodzi). Nieco gorzej kształtuje się odsetek linii kolejowych (5,8 km na 100 km, przy średniej krajowej 6,3 km).

Udział regionu w tworzeniu PKB wynosi 6,3%, co stawia województwo łódzkie na 6 miejscu w kraju po województwie mazowieckim, śląskim, wielkopolskim, dolnośląskim i małopolskim.

Rozwój gospodarczy regionu spowodował znaczne zmniejszenie stopy bezrobocia. Jeszcze w 2006 r. stopa bezrobocia w województwie łódzkim wynosiła 14,9%, natomiast w styczniu 2008 r. już tylko 11,5% [*Ocena profili...* 2009, s. 9-23].

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie stanowiło 86,3% średniego wynagrodzenia w kraju.

Województwo charakteryzuje się wysokim poziomem uprzemysłowienia. Według danych Urzędu Statystycznego w Łodzi za 2007 r. przemysł skupiony był głównie w tzw. aglomeracji łódzkiej oraz Bełchatowskim Okręgu Przemysłowym. Największe znaczenie dla gospodarki miały następujące gałęzie przemysłu:

- wydobywczy i energetyczny,
- ceramiczny,
- materiałów budowlanych,
- włókienniczy, odzieżowy,
- farmaceutyczny,
- meblarski,
- artykułów rolno-spożywczych.

W *Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020* [Strategia Rozwoju... 2006] wymieniono kilkanaście atutów, które mogą stanowić podstawę budowy silnego regionu gospodarczego, w tym m.in.:

- lokalizację zagranicznych przedsiębiorstw konkurujących na rynku europejskim i światowym,
- rozwój Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej,
- rozwój usług typu *business process offshoring*.

Tak więc kilka atutów regionu wymienionych w *Strategii...* wiąże się z obecnością inwestorów zagranicznych. Również i w *Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007-2013* zakłada się wzmocnienie tych obszarów rozwojowych regionu, które odpowiadają na wyzwania wynikające z europejskich i globalnych zmian i tendencji. Zapisany w tym programie cel strategiczny to „integracja regionu z europejską i globalną przestrzenią społeczno-gospodarczą jako środkowoeuropejskiego centrum rozwoju, sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce oraz dążeniu do budowy wewnętrznej spójności przy zachowaniu różnorodności jego miejsc” [Województwo łódzkie... 2007, s. 44]. Strategia województwa wyraźnie więc podkreśla konieczność wiązania gospodarki regionu z europejską i globalną gospodarką, niezależnie od powiązań wewnętrznych.

3. Inwestycje zagraniczne w regionie łódzkim

– analiza statystyczna na podstawie wybranych wskaźników

Istotnym elementem charakterystyki bezpośrednich inwestycji zagranicznych w regionie łódzkim jest przedstawienie struktury tych inwestycji z uwzględnieniem rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej.

Przedstawione poniżej dane nie obejmują banków i instytucji ubezpieczeniowych, i dotyczą lat 2006-2008, a według stanu na dzień 31.12. liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego kształtowała się następująco (tab. 1):

Porównując lata 2006 i 2007, można zaobserwować, że liczba spółek wzrosła w sekcji przemysł (103,3%) i w działalności obsługującej nieruchomości i przedsiębiorstwa (124,5%), spadła w handlu i naprawach (93,4%), utrzymała się w budownictwie (100%). Udział spółek przemysłowych w ogólnej liczbie spółek wzrósł z 38,4% w 2006 r. do 38,9% w 2007 r. Udział spółek w sekcji handel i naprawy spadł z 36,8% w 2006 r. do 33,2% w 2007 r. Wzrósł udział sekcji obsługa nieruchomości i firm z 12,9% w 2006 r. do 15,7% w 2007 r.

W roku 2008 w porównaniu z rokiem 2007 zwiększyła się liczba spółek ogółem (z 808 do 885). Wzrost liczby spółek wystąpił we wszystkich sekcjach, najbardziej wyraźny był w budownictwie (142,4%) i w sekcji obsługa nieruchomości firm (123,6%). Zmieniła się struktura udziału określonej sekcji w odniesieniu do liczby spółek ogółem. W porównaniu z rokiem 2007 udział przemysłu spadł z 38,9% do 37%, udział budownictwa wzrósł z 4,1% w 2007 r. do 5,3% w 2008 r., spadł udział

Tabela 1. Spółki z udziałem kapitału zagranicznego (stan w dniu 31.12.)

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym:			
		przemysł	budownictwo	handel i naprawy	obsługa nieruchomości i firm
Liczba spółek					
2006	792,0	304,0	33,0	287,0	102,0
2007	808,0	314,0	33,0	268,0	127,0
2007/2006 w %	102,0	103,3	100,0	93,4	124,5
2008	885	328	47	283	157
2008/2007 w %	109,7	104,5	142,4	105,6	123,6
w tym powstałe jako nowe					
2006	59,0	18,0	6,0	14,0	11,0
2007	58,0	13,0	4,0	12,0	25,0
2007/2006 w %	98,3	72,2	66,7	85,7	227,3
2008	39	11	2	12	13
2008/2007 w %	67,2	84,6	50,0	100,0	52,0

Źródło: [Działalność spółek...].

sekcji handel i naprawy z 33,2% w 2007 r. do 32% w 2008 r., wzrósł natomiast udział sekcji obsługa nieruchomości firm z 15,7% w 2007 r. do 17,7% w 2008 r. Tak więc, mimo kryzysu gospodarczego, rok 2008 przyniósł znaczne zwiększenie liczby spółek z udziałem kapitału zagranicznego działających w regionie łódzkim i zwiększenie liczby spółek w każdej z analizowanych sekcji. Wystąpiły też zmiany w strukturze udziału określonych sekcji w liczbie spółek ogółem w regionie. Wzrost liczby spółek w poszczególnych sekcjach byłby jeszcze wyższy, gdyby nie występowało zjawisko polegające na corocznej rezygnacji niektórych spółek z prowadzenia działalności gospodarczej. W latach 2006-2008 zmniejszała się liczba nowo powstających spółek ogółem i w podziale na poszczególne sekcje (jedyny wyjątek to wzrost liczby spółek sekcji obsługa nieruchomości i firm w 2007 r. w porównaniu z rokiem 2006). Należy pamiętać, że suma spółek w wymienionych czterech sekcjach jest mniejsza niż suma ogółem spółek w danym roku, ponieważ wyszczególnienie zawiera tylko wybrane sekcje.

Charakterystyka zatrudnionych w sekcjach w latach 2006-2008 przedstawiona jest w tab. 2.

Liczba pracujących w 2007 r. w spółkach zwiększyła się o 113,2%. Najsilniejszy przyrost zaobserwowano w sekcji obsługa nieruchomości i firm (o 61,9%), następnie w handlu i naprawach (o 19,7%), w przemyśle (o 6,2%) i w budownictwie (o 2,3%). Należy zwrócić uwagę na to, że jakkolwiek zmniejszyła się liczba spółek w sekcji handel i naprawy, to zatrudnienie wzrosło dość poważnie. Zatrudnienie w przemyśle stanowiło jednak aż 70,6% ogółem zatrudnionych w spółkach z udziałem kapitału

Tabela 2. Pracujący w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego (stan w dniu 31.12)

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym			
		przemysł	budownictwo	handel i naprawy	obsługa nieruchomości i firm
Pracujący					
2006	55295	39041	1155	8479	4567
2007	62612	41445	1182	10148	7393
2007/2006 w %	113,2	106,2	102,3	119,7	161,9
2008	68799	43830	856	12066	9217
2008/2007 w %	109,9	105,8	72,4	118,9	124,7

Źródło: [Działalność spółek...].

zagranicznego w 2006 r. i 66,2% ogółu zatrudnionych w 2007 r. W sekcji handel i naprawy udział zatrudnionych wzrósł z 15,3% w 2006 r. do 16,2% w 2007 r. Udział sekcji obsługa nieruchomości i firm wzrósł z 8,8% w 2006 r. do 11,5% w 2007 r.

W roku 2008 również mieliśmy do czynienia ze wzrostem liczby zatrudnionych ogółem w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego, w porównaniu z rokiem 2007. Z wyjątkiem budownictwa wszystkie sekcje odnotowały wyraźny wzrost zatrudnionych. Zmieniła się nieco struktura zatrudnionych w poszczególnych sekcjach w porównaniu z rokiem 2007. Z 66,2% do 63,7% spadł udział zatrudnionych w przemyśle, w budownictwie spadek udziału był też wyraźny – z 1,9% do 1,2%, w handlu i naprawach udział zatrudnionych wzrósł z 16,2% w 2007 r. do 17,5% w 2008 r., a jeszcze silniej w sekcji obsługa nieruchomości i firm – z 11,5% w 2007 r. do 13,4% w 2008 r. Najważniejszą sekcją więc, biorąc pod uwagę liczbę spółek i liczbę zatrudnionych, jest przemysł – co jest zjawiskiem pozytywnym, ponieważ przemysł jest najbardziej stabilnym rodzajem działalności gospodarczej (jakkolwiek nieco spadł udział zatrudnionych w przemyśle w 2007 r. w porównaniu z rokiem 2006).

Struktura kapitału podstawowego w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego przedstawiona jest w tab. 3.

Kapitał podstawowy w latach 2006-2008 wyraźnie wzrastał – ogółem i w poszczególnych sekcjach. Kapitał podstawowy zaangażowany w spółki prowadzące działalność przemysłową w 2006 r. stanowił 86,1% kapitału podstawowego ogółem spółek z udziałem kapitału zagranicznego w regionie łódzkim, a w roku 2007 – 86,8%. Znacznie mniejszy udział miała sekcja handel i naprawy, w której udział kapitału podstawowego wyniósł w 2006 r. 10,2%, a w 2007 r. 8,9%. Charakterystycznym zjawiskiem jest spadek udziału kapitału krajowego w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego. Zjawisko to występuje również w poszczególnych sekcjach gospodarki w regionie łódzkim.

Tabela 3. Kapitał podstawowy w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego (stan w dniu 31.12)

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym			
		przemysł	budownictwo	handel i naprawy	obsługa nieruchomości i firm
Kapitał podstawowy w mln zł					
2006.....	3207,8	2761,8	10,3	325,8	67,1
2007.....	3777,7	3279,6	10,5	337,7	103,7
2007/2006 w %	117,8	118,8	101,9	103,7	154,6
2008	4099,7	3350,5	17,1	469,0	181,1
2008/2007 w %	108,6	102,2	162,9	138,9	174,6
w tym: krajowy					
2006	187,3	153,5	1,7	19,8	6,3
2007	165,8	132,8	0,9	18,2	6,6
2007/2006 w %	88,5	86,3	52,9	91,9	104,8
2008	235,3	166,7	0,7	42,0	10,3
2008/2007 w %	141,9	125,5	77,8	230,8	156,1
zagraniczny					
2006	2930,1	2531,7	8,6	292,2	60,8
2007	3594,0	3143,9	9,6	305,7	97,1
2007/2006 w %	122,7	124,2	111,6	104,6	159,7
2008	3860,3	3180,9	16,5	426,2	170,8
2008/2007 w %	107,4	102,2	171,9	139,4	175,9

Źródło: [Działalność spółek...].

Ogółem udział kapitału krajowego w spółkach w roku 2006 wyniósł 5,9%, a w roku 2007 – 4,4%, a więc był bardzo niewielki i jeszcze się zmniejszał. W przemyśle udział spadł z 5,5% w 2006 r. do 4% w 2007 r., w handlu i naprawach z 6,1% w 2006 r. do 5,3% w 2007 r. W pozostałych sekcjach również zanotowano spadki.

Udział kapitału podstawowego w przemyśle w kapitale podstawowym ogółem spadł z 86,8% w 2007 r. do 81,7% w 2008 r. Wzrósł udział kapitału podstawowego sekcji handel i naprawy z 8,9% w 2007 r. do 11,4% w 2008 r. i sekcji obsługa nieruchomości i firm z 2,7% w 2007 r. do 4,4% w 2008 r. Udział sekcji budownictwo był przez cały czas minimalny.

W 2008 r. udział kapitału krajowego w kapitale podstawowym ogółem wynosił 5,7%, a więc nieco wzrósł w porównaniu z rokiem 2007 (4,4%). W przemyśle wzrósł z 4% w 2007 r. do 5% w 2008 r., w handlu i naprawach wzrósł do 8,9% w porównaniu z 5,3% udziału w 2007 r. W pozostałych dwóch sekcjach był też niewielki, w sekcji obsługa nieruchomości w 2008 r. wynosił 5,7% i 6,3% w 2007 r., w budownictwie 4,1% w 2008 r. i 8,6% w 2007 r. Wzrost udziału kapitału krajowego w spół-

kach z udziałem kapitału zagranicznego w 2008 r., w porównaniu z latami 2006-2007, jest zjawiskiem pozytywnym – zatrzymał się trend spadkowy tego udziału, przynajmniej w dwóch najważniejszych sekcjach (przemysł i handel).

Strukturę przychodów ze sprzedaży przedstawiono w tab. 4.

Tabela 4. Struktura przychodów ze sprzedaży spółek z udziałem kapitału zagranicznego (stan w dniu 31.12)

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym			
		przemysł	budownictwo	handel i naprawy	obsługa nieruchomości i firm
Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług w mln zł					
2006	13393,0	11768,6	498,7	291,9	341,7
2007	15657,9	13770,8	465,4	321,1	459,5
2007/2006 w %	116,9	117,0	93,3	110,0	134,5
2008	18148,3	15262,4	614,9	353,5	1068,7
2008/2007 w %	115,9	110,8	132,1	110,1	232,5
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów w mln zł					
2006	6495,5	2520,3	0,4	3728,7	56,0
2007	7610,7	2833,5	0,5	4552,3	67,7
2007/2006 w %	117,2	112,4	125,0	122,1	120,9
2008	8945,8	3326,8	7,7	5219,2	288,4
2008/2007 w %	117,5	117,4	1540,0	114,7	426,0

Źródło: [Działalność spółek...].

Wzrastała wielkość przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług – bardzo wysoki był tu udział przemysłu, w 2006 r. przychody sekcji przemysł wynosiły 87,9% przychodów ogółem, tyle samo w 2007 r. Przychody sekcji handel i usługi w 2006 r. wynosiły 2,2% przychodów ogółem, natomiast w 2007 r. – 2,1%. Wyższe były przychody w budownictwie i w sekcji obsługa nieruchomości i firm (odpowiednio 3,0% i 2,9% w 2007 r.), co jest zrozumiałe, jeśli weźmie się pod uwagę specyfikę handlu, w którym następuje obrót gotowymi wyrobami, a na rynku zaopatrzeniowym – surowcami i materiałami. Dlatego też najwyższy udział w przychodach ze sprzedaży towarów i materiałów miała sekcja handel i naprawy. Generalnie, przychody ze sprzedaży prawie we wszystkich sekcjach w 2007 r. wzrosły (jedynie w budownictwie nastąpił spadek przychodów ze sprzedaży).

W 2008 r. nastąpił kolejny wzrost sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach z udziałem kapitału zagranicznego (o 15,9% w porównaniu z rokiem 2007) i wzrost sprzedaży we wszystkich sekcjach. Zmieniła się nieco struktura udziału poszczególnych sekcji w sprzedaży ogółem. Udział przemysłu spadł do 84%, udział handlu i usług wynosił 1,9%, budownictwa 3,4%, a sekcji obsługa nieruchomości i firm 5,9%.

Udział poszczególnych sekcji w przychodach ze sprzedaży towarów i materiałów w 2008 r. również się zmienił – nastąpił przyrost sprzedaży we wszystkich sekcjach, ale najsilniej w budownictwie i obsłudze nieruchomości i firm. Nadal, co jest zrozumiałe, podstawowe znaczenie ma tu sekcja handel i usługi – 58,3% udziału sprzedaży w 2008 r., 59,9% w 2007 r.

Czynnikiem bardzo istotnym dla prawidłowej oceny działalności przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego jest ocena działalności inwestycyjnej tych przedsiębiorstw (tab. 5).

Tabela 5. Wydatki inwestycyjne poniesione w Polsce przez spółki z udziałem kapitału zagranicznego (stan w dniu 31.12)

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym			
		przemysł	budownictwo	handel i naprawy	obsługa nieruchomości i firm
Liczba spółek					
2006	522,0	244,0	17,0	167,0	57,0
2007	523,0	247,0	17,0	159,0	60,0
2007/2006 w %	100,2	101,2	100,0	95,2	105,3
2008	537	250	18	157	24
2008/2007 w %	102,7	101,7	105,9	98,7	40,0
Wydatki inwestycyjne ogółem w mln zł					
2006	1836,7	1511,2	19,6	156,5	41,2
2007	2404,2	1927,2	12,2	239,6	102,3
2007/2006 w %	130,9	127,5	62,2	153,1	248,3
2008	2585,2	2114,5	24,4	207,1	50,6
2008/2007 w %	107,5	109,7	200,0	86,4	49,5
w tym na zakup: nowych środków trwałych					
2006	1626,1	1356,8	9,1	138,9	18,4
2007	2047,5	1697,1	9,5	210,6	39,6
2007/2006 w %	125,9	125,1	104,4	151,6	215,2
2008	2366,0	2024,3	24,2	160,5	31,6
2008/2007 w %	115,6	119,3	254,7	76,2	79,8

Źródło: [Działalność spółek...].

Porównując liczby spółek, które podjęły działalność inwestycyjną w 2007 r., do roku 2006, zauważamy, że w obu latach działalność inwestycyjną prowadziła taka sama liczba spółek. Natomiast w stosunku do liczby spółek, które działały w regionie, odsetek spółek prowadzących działalność inwestycyjną się zmniejszył. W 2006 r. inwestowało 65,9% spółek, w 2007 r. 64,7%. Najczęściej inwestowały spółki dzia-

łające w przemyśle (46,7% inwestycji w 2006 i 47,2% w 2007 r.). Duże znaczenie ma wysokość wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez inwestujące spółki. W roku 2007 nastąpił uchwytyny wzrost tych wydatków. Udział wydatków inwestycyjnych spółek przemysłowych spadł wprawdzie z 82,3% ogółu wydatków w 2006 r. do 80,8% w 2007 r., był jednak przez cały czas bardzo wysoki. W sekcji handel i naprawy udział wydatków inwestycyjnych wzrósł z 8,5% do 9,9% w 2007 r. Wzrósł też udział wydatków w sekcji obsługa nieruchomości i firm – z 2,2% w 2006 r. do 4,2% w 2007 roku. Spadek wydatków nastąpił jedynie w budownictwie.

W 2008 r. 81,8% nakładów inwestycyjnych przypadało na sekcję przemysł, 8% na sekcję handel i naprawy, 0,9% na budownictwo, a 1,9% na sekcję obsługa nieruchomości i firm. Najwyższy wzrost w 2008 r. odnotowało budownictwo, w którym w 2007 r. nastąpił spadek w porównaniu z rokiem 2006.

Większość nakładów inwestycyjnych była przeznaczona na zakup nowych środków trwałych. Zakupy nowych środków trwałych stanowiły w 2006 r. 88,5% nakładów inwestycyjnych spółek z udziałem kapitału zagranicznego w regionie łódzkim, a w roku 2007 – 85,2%. Wskaźnik ten dla spółek przemysłowych wyniósł w 2006 r. 89,8%, a w 2007 r. 88,1%.

Jednocześnie udział przemysłu w zakupie nowych środków trwałych był przeważający. W 2006 r. udział spółek przemysłowych w zakupie nowych środków trwałych ogółem wyniósł 83,4%, a w 2007 r. 82,9%. Tak więc spółki przemysłowe stanowiły podstawowy obszar działań inwestycyjnych w grupie spółek z udziałem kapitału zagranicznego.

Aktywność inwestycyjna w pozostałych sekcjach była dużo mniejsza. W budownictwie i w sekcji obsługa nieruchomości i firm duże znaczenie miały zakupy używanych środków trwałych, niekiedy ich wartość przewyższała nawet zakupy nowych środków trwałych.

W roku 2008 udział przemysłu w nakładach na nowe środki trwałe w nakładach inwestycyjnych ogółem wynosił aż 95,7%, bardzo wysoki udział odnotowało też budownictwo (99%). Dwie pozostałe sekcje miały odpowiednio wskaźniki: handel i naprawy 77,5%, obsługa nieruchomości i firm 62,5%. Struktura zakupów nowych środków trwałych w 2008 r. była zbliżona do struktury z lat 2006-2007. Udział nakładów inwestycyjnych na nowe środki trwałe w przemyśle (w stosunku do nakładów na nowe środki trwałe ogółem) wyniósł 85,5%, w sekcji handel i naprawy 6,8%, w sekcji budownictwo 1,0%, a w sekcji obsługa nieruchomości i firm 1,3%.

Udział wydatków inwestycyjnych w kapitale podstawowym spółek był wysoki. W 2006 r. wyniósł 57,3%, a w roku 2007 – 63,6%. Oznacza to, że spółki dość sporo inwestowały, stawiając na własny rozwój, co potwierdza ich dążenie do stabilizacji działalności w regionie łódzkim.

Udział wydatków inwestycyjnych przedsiębiorstw przemysłowych w wartości kapitału podstawowego był również wysoki. W 2006 r. wyniósł 54,7%, w 2007 r. – 58,9%. Spółki budowlane miały wydatki inwestycyjne przewyższające wartość ka-

pitału podstawowego. W handlu i naprawach udział inwestycji w kapitale podstawowym wynosił 48% w 2006 r. i 70,9% w 2007 r., nastąpiło zatem znaczne zwiększenie tego udziału.

W roku 2008 udział wydatków inwestycyjnych w kapitale podstawowym spółek wynosił 63,1%, a więc kształtował się na poziomie roku 2007. W przedsiębiorstwach przemysłowych udział ten wynosił 63,1%, w spółkach budowlanych 142,6%, w handlu i naprawach 44,2%, w sekcji obsługa nieruchomości i firm 27,9% (wobec 66,1% w 2007 r.). Nastąpił więc znaczny spadek udziału inwestycji w kapitale podstawowym w przedsiębiorstwach handlowych i przedsiębiorstwach sekcji obsługa nieruchomości i firm.

W latach 2006-2008 wielkość wydatków inwestycyjnych przedsiębiorstw zagranicznych w regionie łódzkim ogółem i w podziale na poszczególne sekcje należy uznać za wysoką.

Dość istotne znaczenie ma również określenie udziału spółek działających w poszczególnych sekcjach w regionie łódzkim w latach 2006-2008 w imporcie i eksporcie (tab. 6 i 7).

Wartość importu spółek z udziałem kapitału zagranicznego stopniowo wzrastała. Najwyższy udział w imporcie mają spółki przemysłowe. Ich import stanowił w 2006 r. 78,4% importu ogółem spółek z udziałem kapitału zagranicznego, w 2007 r. 80% importu ogółem, a w 2008 r. 81,7%. Import w sekcji handel i naprawy stanowił w 2006 r. 19,8% importu ogółem, w 2007 r. 18,2%, a w 2008 r. 15,5%. Udział pozostałych dwóch sekcji był minimalny.

Nieco inaczej układają się proporcje między różnymi rodzajami aktywności gospodarczej w eksporcie.

Wartość eksportu spółek stopniowo wzrastała – zarówno w całej grupie przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego, jak i w poszczególnych sekcjach. Jedynie w sekcji budownictwo oraz handel i usługi nastąpił w 2008 r. spadek eksportu w porównaniu z rokiem 2007.

Tabela 6. Import spółek z udziałem kapitału zagranicznego (stan na 31.12)

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym			
		przemysł	budownictwo	handel i naprawy	obsługa nieruchomości i firm
Wartość importu ogółem w mln zł					
2006	7542,4	5913,1	24,4	1495,0	34,9
2007	8725,6	6973,6	18,7	1591,6	55,0
2007/2006 w %	115,7	117,9	76,6	106,5	157,6
2008	9491,0	7756,7	11,6	1469,7	198,5
2008/2007 w %	108,8	111,2	62,0	92,3	360,9

Źródło: [Działalność spółek...].

Tabela 7. Eksport spółek z udziałem kapitału zagranicznego (stan na 31.12)

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym			
		przemysł	budownictwo	handel i naprawy	obsługa nieruchomości i firm
Wartość eksportu w mln zł:					
2006	6238,9	5524,1	29,4	332,8	46,6
2007	7663,3	6648,1	33,0	521,7	77,5
2007/2006 w %	122,8	120,3	112,2	156,8	166,3
2008	7880,0	7049,8	16,0	440,3	208,6
2008/2007 w %	102,8	106,0	48,5	84,4	269,2

Źródło: [Działalność spółek...].

Udział eksportu spółek przemysłowych w eksporcie ogółem spółek z udziałem kapitału zagranicznego był bardzo wysoki. W 2006 r. wyniósł 88,5%, a w 2007 r. 86,7%. Pozostałe sekcje partycypowały w eksporcie w dużo mniejszym stopniu, udział budownictwa jest symboliczny – 0,5% w 2006 r. i 0,4% w 2007 r., handel i naprawy mają udział 5,3% w 2006 r. i 6,8% w 2007 r. Udział sekcji obsługa nieruchomości i firm jest również bardzo nieduży: 0,7% w 2006 r. i 1% w 2007 r. W roku 2008 udział eksportu spółek przemysłowych w eksporcie ogółem wynosił 89,5%, spółek budowlanych 0,2%, handlowych 5,6%, a obsługi nieruchomości i firm 2,6%. Podstawową rolę w eksporcie cały czas odgrywają przedsiębiorstwa przemysłowe.

Porównując wartości eksportu i importu, należy zauważyć, że import rośnie trochę szybciej niż eksport, jakkolwiek w różnych sekcjach działalności kształtuje się to nieco odmiennie.

4. Wnioski końcowe

Dane statystyczne dokumentują znaczną rolę inwestycji zagranicznych w rozwoju gospodarczym Łodzi i regionu. Wzrastająca liczba spółek i liczba zatrudnionych w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego, wzrost kapitału podstawowego i przychodów ze sprzedaży, dobre tempo inwestowania oraz relatywnie wysoki poziom eksportu pozwalają pozytywnie ocenić trendy rozwojowe tego kapitału w regionie. Celowe byłoby zwiększenie liczby spółek średnich i dużych, ponieważ na tle Polski wiele wskaźników, w stosunku do liczby spółek ogółem, nie kształtuje się zbyt dobrze.

Największy udział w rozwoju gospodarczym regionu łódzkiego mają spółki z udziałem kapitału zagranicznego zajmujące się przetwórstwem przemysłowym. Grupują one największy potencjał, biorąc pod uwagę liczbę tych przedsiębiorstw, ale przede wszystkim wielkość zatrudnienia, wysokość kapitału zakładowego, osią-

gane przychody ze sprzedaży, wydatki inwestycyjne, wysokość importu i eksportu. Dlatego też polityka regionu w stosunku do inwestorów zagranicznych powinna promować zwłaszcza tworzenie i rozwój spółek zajmujących się przetwórstwem przemysłowym poprzez zapewnienie im szczególnie korzystnych warunków działania.

Zjawiskiem, które należy ocenić bardzo pozytywnie, jest wzrost wszystkich wskaźników charakteryzujących działania spółek z udziałem kapitału zagranicznego w regionie łódzkim, również w roku 2008. Dowodzi to, że region łódzki, mimo kryzysu, jest postrzegany jako atrakcyjne miejsce lokowania inwestycji zagranicznych, co powoduje wzrost jego roli w tym obszarze w porównaniu z innymi regionami Polski. Wiodącą rolę odgrywają przedsiębiorstwa przemysłowe, które decydują o roli i ważności inwestycji zagranicznych w regionach.

Daje to podstawy do optymistycznej oceny przyszłej działalności inwestorów zagranicznych w Łodzi i w regionie łódzkim.

Literatura

Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie łódzkim w 2007 i 2008 roku,
Urząd Statystyczny w Łodzi, informacja sygnałna, 2008 i 2009 r.

Ocena profili i kierunków kształcenia na poziomie średnim i wyższym w kontekście zaopatrzenia rynku pracy w Łodzi i regionie, red. J. Różański, D. Stawasz, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2009.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020 – uchwała LI/865/2006 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 31.01.2006.

Województwo łódzkie w liczbach, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2007.

FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN ŁÓDŹ REGION – STATISTICAL ANALYSIS

Summary: The statistical analysis done in 2006-2008 of direct foreign investments in the Lodz region showed the noticeable increase of:

- the number of companies,
- the number of employed,
- the basic capital,
- sales and export revenue,
- the investments made by companies.

Definitely, the major part and the development potential in the Lodz region have foreign industrial processing enterprises. In the Lodz region as in Poland dominate small companies, the number of medium and large companies is too little. Initial predictions and declarations do not assume the decrease of foreign investors activity in the Lodz region, in spite of the economic crisis which did not avoid also this region.